

Сіваченко Дарина Романівна

студентка 3-го курсу факультету підготовки слідчих
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Спадковий договір отримав своє визнання з часів рецепції римського права у європейських правових системах. Але, саме римське приватне право визнавало виключно дві підстави для відкриття спадщини: за заповітом або за законом. Спадкового договору римське право не допускало у спадщині, воно оголошувало недійсними будь-які договори, які обмежували волю заповідача, і навіть договори про відмову від спадщини, що повинна була відкритися.

Спадковий договір — це договір, згідно з яким одна сторона (набувач) бере на себе обов'язок виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача), і за це отримує право власності на майно відчужувача після його смерті. Відчужувачем за спадковим договором може бути будь-яка фізична особа. Набувачем — будь-яка фізична або юридична особа [1, ст. 1302].

Спадковий договір з такою назвою був відомий і застосовувався на території України задовго до його законодавчого врегулювання в сучасному розумінні. З поширенням у 1811 році дії положень Цивільного кодексу Австрії на території західноукраїнських земель, які перебували у складі Австрійської монархії, аж до 1933 року, коли почав діяти Польський кодекс зобов'язань. Згідно з чинним на той час законодавством, спадковий договір був однією з підстав спадкування, поряд із заповітом та законом, і вважався чинним лише за умови укладення його між подружжям.

На сьогодні небагато українців знають, що крім спадкування за заповітом або за законом, майно може перейти до іншої особи після смерті власника на підставі спадкового договору. Законодавством України включено спадковий договір до Книги шостої Цивільного кодексу України, що в свою чергу, зумовлює необхідність визначення правової природи спадкового договору, встановлення його специфічних ознак [4, с. 496].

Слід зазначити, що до спадкового договору не застосовуються норми спадкового права. Згідно з Цивільним кодексом України сутність спадкового договору полягає в тому, що за таким договором відбувається розпорядження належним відчужувачеві майном ще за життя, але із набуттям набувачем права власності на майно після смерті відчужувача. Істотною умовою спадкового договору є його предмет, яким виступає майно відчужувача.

Предметом спадкового договору може бути як рухоме, так і нерухоме майно. У разі останнього варіанту при підписанні договору відчужувач зобов'язаний пред'явити правовстановлюючий документ на нерухомість. Назву цього документа та його реквізити нотаріус зазначає у тексті договору.

Майно, яке є предметом спадкового договору, вилучається з спадкової маси. Тому заповіт, в якому зазначено таке майно, вважається недійсним. У спадковому договорі для більшої обережності можна вказати особу, яка буде стежити за виконанням розпоряджень відчужувача, особливо тих, які мають бути здійснені після його смерті. Але згідно із законодавством така особа не може самостійно подавати судовий позов у разі порушення умов договору, вона може виступати в суді тільки в якості свідка.

При укладанні спадкового договору оплачується тільки держмити в розмірі 1% від вартості угоди. А прибутковий податок сплачується вже після смерті відчужувача, тобто після переходу права власності. Якщо набувач є спадкоємцем першої черги, то застосовується нульова ставка прибуткового податку, якщо ж набувач – спадкоємець 2-ї черги і більше, або стороння людина, ставка податку становитиме 5% [2, с. 565].

Так, спадковий договір укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню, а також державній реєстрації у Спадковому реєстрі в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України. Спадковим реєстром є електронна база даних, яка містить відомості, зокрема, про посвідчені спадкові договори. У разі недодержання сторонами зазначених вимог спадковий договір визнається нікчемним. Зазначені умови мають істотне юридичне значення і застосовуються незалежно від того, чи є предметом спадкового договору нерухоме або рухоме майно. Сторони спадкового договору мають відповідні права й обов'язки [3, с. 111-114].

Спадковий договір має основну і додаткову мету (causae). Основна мета (causae) спадкового договору полягає у визначенні юридичної долі належного відчужувану майна на випадок смерті власника. Додаткову мету спадкового договору становить зустрічне надання у вигляді визначених дій майнового і немайнового характеру, що мають бути вчинені набувачем. Спадковий договір може передбачати зустрічне надання у вигляді вчинення виключно дій немайнового характеру, що не є підставою для визнання такого договору недійсним, оскільки таке зустрічне надання не суперечить юридичній меті та оплатному характеру спадкового договору.

Спадковий договір – це нове явище в юридичній практиці, тому в його оформленні та виконанні є спірні моменти, на які потрібно обов'язково звернути увагу.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : від 16.01.2003 р. // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу: www.rada.gov.ua – С. 1302.
2. Дзера О.В. Цивільне право України: Підручник: У 2 кн. / За ред. Дзери О.В. – 2-е вид. – Юрінком Інтер, 2005 – С. 565.
3. Мазуренко С. В. Особливості укладення спадкового договору // Право України. – 2004. – № 2. – С. 111–114.
4. Фурса С.Я. Спадкове право: теорія та практика. – К., 2002. – С. 496.

Ключові слова: спадкове право, спадковий договір, договір, відносини у сфері спадкового права, цивільне право.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Вороніна Н. В.

Стоянова Тетяна Федорівна

студентка 2-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Сьогодні інтернет дає можливості швидко, вигідно і без надмірних зусиль забезпечити себе найнеобхіднішими речами через мережу інтернет-магазинів. Все більша кількість споживачів віддає перевагу придбанню товарів через Інтернет. За статистичними даними, відсоток користувачів, що віддали перевагу онлайн-купівлі за останні 7 років зріс в 5-6 разів. Тому актуальним стає питання порушення прав споживачів у цій сфері через недосконалість правового регулювання.

Купівлю-продаж товарів в Інтернеті Закон про захист прав споживачів відносить до договорів, укладених на відстані, відносини, що виникають між покупцем і продавцем в Інтернеті не відрізняються від традиційних правил купівлі-продажу і регулюються, положеннями Цивільного кодексу України та Закону України «Про захист прав споживачів». На жаль на сьогодні немає окремого закону, який в достатній мірі регулює електронну комерцію.

Вимоги до інтернет-торговця сьогодні досить суворі. Перед укладенням договору купівлі-продажу він повинен надати споживачеві інформацію про:

- 1) найменування продавця та його місцезнаходження
- 2) порядок прийняття претензії.
- 3) основні характеристики продукції.
- 4) ціну, включаючи плату за доставку.
- 5) умови оплати;